

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.2.1.2024

Pan
Łukasz Bartłomiejczuk
Dyrektor
Liceum Ogólnokształcącego
im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Staszowie
ul. 11 Listopada 3
28-200 Staszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/060 – Kształcenie obronne w klasach mundurowych szkół województwa świętokrzyskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Liceum Ogólnokształcące im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Staszowie (dalej: Liceum lub Szkoła), ul. 11 Listopada 3, 28-200 Staszów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dyrektorem Liceum (dalej: Dyrektor) jest od 1 września 2022 r. Łukasz Bartłomiejczuk. Poprzednio Dyrektorem, od 1 października 2012 r. do 31 sierpnia 2022 r., była Anna Karasińska.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja kształcenia obronnego. 2. Realizacja i skuteczność kształcenia obronnego.
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2020/2021-2023/2024 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały związek z ustaleniami dotyczącymi okresu objętego kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Karol Pokora, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/8/2024 z 5 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: ustawa o NIK).

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Szkole skutecznie kształcono uczniów w oddziałach przygotowania wojskowego (dalej: OPW), jednakże w trakcie tego procesu niektóre działania wykonywano niezgodnie z przepisami i nierzetelnie.

Liceum dysponowało odpowiednimi warunkami lokalowymi i wyposażeniem pozwalającym na właściwą realizację programu szkolenia w OPW (dalej: program szkolenia). Uczniom tych klas zapewniono pakiet umundurowania.

W toku kontroli stwierdzono jednak nieprawidłowości dotyczące procesu organizacji kształcenia obronnego. Statut Szkoły nie określał organizacji OPW z uwzględnieniem organizacji nauczania i oceniania w tych klasach, pomimo że obowiązek taki wynikał z art. 98 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe³ (dalej: Prawo oświatowe). W Liceum nie opracowano w latach szkolnych 2020/2021-2021/2022 przedmiotowego systemu oceniania (dalej: PSO) dotyczącego *przygotowania wojskowego*, pomimo że obowiązek taki wynikał ze statutu Szkoły, a w PSO na rok szkolny 2022/2023 nie określono szczegółowych wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen. Rada Pedagogiczna Liceum nie ustaliła warunków prób sprawności fizycznej w związku z naborem uczniów do klasy OPW na rok szkolny 2022/2023, pomimo że obowiązek taki wynikał z art. 143 ust. 1 pkt 4 Prawa oświatowego.

W klasach, których dokumentacja była analizowana, program szkolenia został zrealizowany zarówno w odniesieniu do zajęć teoretycznych jak i praktycznych, prowadzonych w jednostce patronackiej. W dzienniku elektronicznym prawidłowo odnotowywano realizację tych zajęć. Uczniowie OPW uzyskiwali wsparcie psychologiczno-pedagogiczne. Sposób realizacji programu szkolenia sprzyjał przyswajaniu wiedzy i uzyskiwaniu umiejętności obronnych oraz zapewniał zachowanie higieny procesu nauczania.

Proces realizacji kształcenia obronnego nie zawsze był jednak prawidłowy. Dwóch nauczycieli prowadzących zajęcia z *przygotowania wojskowego* nie legitymowało się zaświadczeniami potwierdzającymi posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 11 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁴ (dalej: rozporządzenie w sprawie kwalifikacji). Szkoła nie zapewniła w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 (do czasu rozpoczęcia kontroli NIK) uczniom OPW ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków podczas zajęć praktycznych oraz dojazdu na zajęcia i powrotu z zajęć, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 8 ust. 4 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie szkolenia w oddziale przygotowania wojskowego⁵ (dalej: rozporządzenie w sprawie szkolenia).

Proces oceniania na zajęciach z *przygotowania wojskowego* nie zawsze był zgodny ze statutem Szkoły. Obóz szkoleniowy dla uczniów jednego z analizowanych oddziałów odbył się w klasie III, pomimo że z § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie szkolenia wynikało, że obóz ten powinien być zorganizowany w klasie IV.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 900, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm.; uchylone z dniem 3 października 2023 r. przez rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. poz. 2102).

⁵ Dz. U. poz. 977.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja kształcenia obronnego

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 w Liceum funkcjonowało od 19 do 24 oddziałów, w których uczyło się od 480 do 593 uczniów. Edukacja obronna była realizowana:

- w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 w certyfikowanych wojskowych klasach mundurowych; w poszczególnych latach szkolnych ww. okresu liczba tych oddziałów wynosiła odpowiednio: trzy, dwa oraz jeden, w których uczyło się od 18 do 22 uczniów;
- w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 w OPW; w poszczególnych latach szkolnych ww. okresu liczba tych oddziałów wynosiła odpowiednio: jeden, dwa, trzy oraz cztery, w których uczyło się od 23 do 30 uczniów.

(akta kontroli str. 4-5)

Rada Pedagogiczna Szkoły podjęła 17 lutego 2020 r. uchwałę nr 22a/02/2020 w sprawie opinii o utworzeniu OPW w Liceum. Zgodnie z jej postanowieniami, Rada wyraziła pozytywną opinię o utworzeniu oddziału, o którym mowa powyżej, w roku szkolnym 2020/2021. Dyrektor Liceum zwróciła się pismem z 6 marca 2020 r. do starosty staszowskiego (dalej: starosta) o wyrażenie zgody na złożenie do Ministra Obrony Narodowej (dalej: Minister) wniosku o zezwolenie na utworzenie OPW. W przedmiotowym piśmie podano, że organizacja procesu kształcenia w tym oddziale umożliwi uczniom pogodzenie zajęć z zakresu programu szkolenia z realizacją obowiązkowych zajęć dydaktycznych. Wskazano, że istnieje możliwość uzyskania wsparcia finansowego w formie dotacji na zakup wszystkich elementów ubioru dla każdego ucznia OPW oraz wyposażenia specjalistycznego służącego do realizacji ww. programu. Podano również, że absolwenci OPW otrzymają dodatkowe punkty w procesie rekrutacji na wojskowe uczelnie.

Powiat staszowski (dalej: powiat) skierował 30 marca 2020 r. do Ministra wnioski o zezwolenie na utworzenie OPW. W piśmie przewodnim podano, że w związku z ogłoszeniem stanu epidemii COVID-19 na obszarze Rzeczypospolitej Polski do wniosku załączono projekt uchwały Rady Powiatu w Staszowie (dalej: Rada) w sprawie złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na utworzenie OPW w Liceum. Wskazano, że po podjęciu stosownej uchwały przez Radę zostanie ona niezwłocznie przesłana do Ministra. Załącznikiem do wniosku, o którym mowa wyżej, była uchwała nr 22a/02/2020 Rady Pedagogicznej Szkoły w sprawie opinii o utworzeniu OPW w Liceum.

We wniosku zawarto informacje o dotychczasowym doświadczeniu Liceum w kształceniu klas mundurowych. Podano, że Szkoła była jedyną w powiecie staszowskim, w której utworzono klasy o profilu mundurowym (w roku szkolnym 2009/2010 rozpoczęły edukację obronną dwa takie oddziały). Wskazano, że 18 marca 2010 r. został podpisany list intencyjny o współpracy przez Wojskową Akademię Techniczną im. Jarosława Dąbrowskiego (dalej: WAT), powiat i Liceum. W ramach tej współpracy podejmowane były m.in. działania na rzecz propagowania wiedzy technicznej i przygotowania przyszłych kadr inżynierjno-technicznych na potrzeby gospodarki i społeczeństwa. W latach 2013-2016 w Szkole zrealizowano eksperyment pedagogiczny *Służby wojskowe przepustką w lepszą przyszłość*. W okresie jego realizacji uczniowie brali udział w różnych formach kształcenia

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

z zakresu wojskowości. Opiekę merytoryczną i naukową nad realizacją eksperymentu sprawował WAT. W latach 2014-2017 w Szkole zrealizowano innowację pedagogiczną *Służby mundurowe i ratownictwo – moja przyszła praca*.

We wniosku podano również informację dotyczącą kwalifikacji nauczycieli prowadzących edukację obronną. Wskazano, że przy realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem klas mundurowych Liceum współpracowało m.in. z Wojskowym Centrum Rekrutacji w Sandomierzu (dalej: WCR w Sandomierzu lub Centrum Rekrutacji), Komendą Powiatową Policji w Staszowie oraz Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Staszowie.

Biuro do spraw programu *Zostań żołnierzem Rzeczypospolitej* w Warszawie (dalej: Biuro) zwróciło się pismem z 16 kwietnia 2020 r. do Starostwa Powiatowego w Staszowie (dalej: Starostwo) o uzupełnienie złożonego wniosku o stosowną uchwałę Rady dotyczącą utworzenia OPW oraz zobowiązanie organu prowadzącego do ponoszenia kosztów kształcenia w tym oddziale, przekraczających wydatki bieżące ponoszone na jednego ucznia w pozostałych klasach Szkoły. W piśmie tym wskazano również, że po wejściu w życie rozporządzenia wydanego na podstawie art. 18 ust. 6 Prawa oświatowego konieczne będzie określenie i przesłanie organizacji kształcenia w OPW, dostosowując ją do postanowień ww. przepisów. Odpowiadając na powyższe pismo Starostwo przekazało wymagane dokumenty.

Starostwo zwróciło się pismami z 30 marca 2020 r. do Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty (dalej: Kurator) oraz Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Kielcach (dalej: WSzW) o wyrażenie opinii w sprawie utworzenia OPW w Liceum.

WSzW zwrócił się pismem z 12 czerwca 2020 r. do Liceum o przekazanie do 17 czerwca 2020 r. informacji niezbędnych do wydania tej opinii, w tym m.in. dotyczących możliwości zapewnienia wsparcia Szkoły w prowadzeniu zajęć przez jednostkę wojskową znajdującą się na terenie działalności WSzW. Liceum przekazało w wyznaczonym terminie wymagane informacje. Podano m.in., że jednostką wojskową patronacką Szkoły był Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych – Dęba w Nowej Dębie (dalej: OSPWL lub jednostka wojskowa), a uczniowie klas mundurowych uczestniczyli w szkoleniach teoretycznych i praktycznych na jego terenie. Zajęcia te były prowadzone przez oddelegowanych instruktorów z OSPWL oraz żołnierzy z 21 Brygady Strzelców Podhalańskich. Uczniowie uczyli się m.in., w jaki sposób poruszać się na polu walki oraz ewakuować rannego z pola walki. Odbyli również szkolenie w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Biuro zwróciło się pismem z 19 czerwca 2020 r. do starosty o określenie organizacji kształcenia w OPW w Liceum. Odpowiadając na to pismo starosta podał m.in., że zajęcia będą prowadzone w dwóch blokach, tj. teoretycznym i praktycznym. Minimalna ilość godzin realizowanych w ramach szkolenia będzie przedstawiać się następująco:

- w klasie I – 30 godzin zajęć, w tym 10 godzin zajęć teoretycznych i 20 godzin zajęć praktycznych (jedna godzina tygodniowo);
- w klasie II – 90 godzin zajęć, w tym 25 godzin zajęć teoretycznych i 65 godzin zajęć praktycznych (trzy godziny tygodniowo);
- w klasie III – 90 godzin zajęć, w tym 25 godzin zajęć teoretycznych i 65 godzin zajęć praktycznych (trzy godziny tygodniowo);
- w klasie IV – 50 godzin zajęć praktycznych realizowanych w trakcie obozu szkoleniowego.

Łącznie zaplanowano realizację 260 godzin w ciągu czteroletniego cyklu nauczania. Szef WSzW oraz Kurator postanowieniami, odpowiednio z 17 i 20 lipca 2020 r., pozytywnie zaopiniowali zamiar utworzenia OPW w Liceum.

Biuro pismem z 2 września 2020 r. przekazało Starostwu decyzję Ministra z 27 sierpnia 2020 r. w sprawie zezwolenia na utworzenie od 1 września 2020 r. oddziału w Szkole, o którym mowa powyżej. W decyzji tej wskazano OSPWL jako

jednostkę wojskową odpowiedzialną za prowadzenie zajęć praktycznych dla uczniów OPW. W ww. piśmie podano, że zezwolenie wydane było na czas nieokreślony i obejmuje coroczną rekrutację uczniów do klasy pierwszej OPW bez konieczności składania ponownego wniosku do Ministra. Poinformowano, że w związku z planowanym przekazaniem organom prowadzącym szkoły, dotacji celowej na zakup wyposażenia i umundurowania, Biuro uruchomi proces przyznawania dotacji na zakup wyposażenia niezbędnego do prowadzenia zajęć w ramach OPW oraz zakup umundurowania dla uczniów w nowym roku budżetowym, tj. po 1 stycznia 2021 r. na zasadach określonych w karcie zgłoszenia do dofinansowania OPW, zgodnie z pełnomocnictwem udzielonym przez organ prowadzący szkołę oraz wymaganiami technicznymi dla ubioru mundurowego uczniów realizujących projekt resortu obrony narodowej. Przypomniano także o konieczności zawarcia stosownego porozumienia z dowódcą wskazanej w decyzji Ministra jednostki wojskowej.

(akta kontroli str. 6-45, 311-326, 334-335)

W badanym okresie Liceum zawarło cztery porozumienia w sprawie współpracy dotyczącej praktycznego szkolenia uczniów z OSPWL:

- 24 września 2020 r. na rok szkolny 2020/2021;
- 1 września 2021 r. na rok szkolny 2021/2022;
- 12 września 2022 r. na rok szkolny 2022/2023;
- 26 września 2023 r. na rok szkolny 2023/2024.

Zgodnie z ich postanowieniami, jednostka wojskowa była zobowiązana do przeprowadzenia praktycznych zajęć szkoleniowych w oparciu o posiadaną bazę szkoleniową. W dokumentach tych określono terminy i miejsce realizacji tych zajęć. Jednostka wojskowa była zobowiązana m.in. do przekazywania do dyrekcji Szkoły informacji o osobach prowadzących ww. zajęcia w celu realizacji obowiązku wynikającego z art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich⁷, a także przeprowadzenia instruktażu uczniów z warunków bezpieczeństwa obowiązujących na obiektach szkoleniowych jednostki wojskowej, warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz ochrony środowiska. OSPWL realizowała obowiązki, o których mowa powyżej.

Zgodnie z postanowieniami porozumień, Liceum było zobowiązane m.in. do opracowania i przekazania do jednostki wojskowej wniosków do *Planu współpracy jednostki wojskowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami* na dany rok kalendarzowy, sporządzania list uczestników szkolenia (opiekunów i uczniów) każdorazowo i przekazywania ich w terminie co najmniej dwóch dni przed szkoleniem jednostce wojskowej. Poza tym koordynator z ramienia Liceum zobowiązany był do przesyłania do koordynatora OSPWL z minimum dwutygodniowym wyprzedzeniem planu zajęć na dany dzień oraz wykazu posiadanego zabezpieczenia materiałowego do każdego zagadnienia.

Szkoła w każdym roku okresu 2020-2024 przekazywała do OSPWL wnioski do *Planu współpracy jednostki wojskowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami* na dany rok kalendarzowy. We wnioskach tych ujęto m.in. realizację praktycznych zajęć szkoleniowych OPW na terenie jednostki wojskowej.

W roku szkolnym 2020/2021 zajęcia praktyczne na terenie OSPWL z powodu COVID-19 nie były realizowane. W latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 Szkoła przekazywała do jednostki wojskowej listy uczestników szkolenia (opiekunów i uczniów). W latach szkolnych 2021/2022-2022/2023 nie przekazywano do OSPWL planów praktycznych zajęć szkoleniowych na dany dzień oraz wykazów posiadanego zabezpieczenia materiałowego do każdego zagadnienia, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W roku szkolnym 2023/2024 (do czasu rozpoczęcia

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1304, ze zm.

kontroli NIK) przekazywano do jednostki wojskowej materiały, o których mowa powyżej.

(akta kontroli str. 46-89, 327-345)

WCR w Sandomierzu i Liceum zawarły 29 października 2020 r. porozumienie o współpracy. Jego celem było m.in. podejmowanie działań promocyjnych dotyczących popularyzowania wśród młodzieży zainteresowania zawodową służbą wojskową, służbą w Wojskach Obrony Terytorialnej, umacniania etosu oraz kultywowania chlubnych tradycji Wojska Polskiego, integracji środowiska żołnierskiego i szkolnego w warunkach profesjonalizacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Siły Zbrojne RP).

Zgodnie z postanowieniami porozumienia, Centrum Rekrutacji zobowiązane było do podejmowania m.in. następujących działań:

- promocyjno-informacyjnych dotyczących popularyzacji służby wojskowej;
- zapraszania kadry kierowniczej Szkoły do udziału w ważnych wydarzeniach rocznicowo-historycznych, szkoleniowo-wychowawczych oraz promocyjno-rekreacyjnych.

WCR w Sandomierzu realizowało obowiązki, o których mowa powyżej.

Stosownie do postanowień porozumienia, Liceum było zobowiązane m.in. do:

- popularyzacji i eksponowania tradycji oraz współczesnego oblicza Wojska Polskiego w środowisku szkolnym;
- zapraszania przedstawicieli Centrum Rekrutacji do udziału w ważnych wydarzeniach oraz przedsięwzięciach Szkoły;
- eksponowania na terenie Liceum oraz dystrybucji wśród zainteresowanych osób materiałów promocyjnych związanych z rekrutacją i naborem do ochotniczych form służby wojskowej.

Szkoła realizowała obowiązki, o których mowa powyżej.

Koordinator realizacji przedmiotowego porozumienia ze strony Liceum nie przesłał do Szefa WCR w Sandomierzu:

- do 4 września każdego roku okresu 2021-2023 propozycji do planu współpracy Centrum Rekrutacji z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi;
- do 15 stycznia każdego roku okresu 2021-2024 informacji o realizacji porozumienia,

o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 67, 89, 94-121, 125-127, 346-353)

Program szkolenia stosowany w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 w OPW został dopuszczony przez Dyrektora do użytku zgodnie z art. 22a ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁸, tj. po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej⁹.

(akta kontroli str. 187)

Aniceta Wójcik, Wicedyrektor wyjaśniła: *W związku z tym, że nie ma podręcznika do przygotowania wojskowego, nauczyciele prowadzący zajęcia z tego przedmiotu wykorzystują prezentacje multimedialne. Np. w trakcie omawiania zagadnień dotyczących szkolenia strzeleckiego wykorzystywali prezentację Zasady strzelania z broni strzeleckiej, w trakcie omawiania zagadnień dotyczących terenoznawstwa wykorzystywali prezentację Mapy wojskowe, omawiając zagadnienia dotyczące wiedzy o Siłach Zbrojnych RP wykorzystywali prezentację Organizacja i uzbrojenie wybranych pododdziałów Sił Zbrojnych RP. Poza tym nauczyciele w trakcie zajęć z przygotowania wojskowego prezentowali również filmy np. Ceremoniał wojskowy Sił*

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, ze zm.

⁹ W każdym roku szkolnym okresu objętego kontrolą Rada Pedagogiczna Liceum podejmowała uchwałę w sprawie dopuszczenia do użytku szkolnego zaproponowanych przez nauczycieli programów nauczania. Rada ta pozytywnie zaopiniowała programy nauczania do realizacji w Szkole w danym roku szkolnym, w tym program szkolenia.

Zbrojnych RP. Nauczyciele przygotowując się do zajęć z tego przedmiotu wykorzystywali m.in. Kompedium wiedzy do szkolenia proobronnego opracowane przez zespół autorski oficerów Zespołu do Spraw Szkolenia Biura do Spraw Proobronnych na podstawie treści zawartych w Poradniku dowódcy drużyny (równorzędnego) oraz Poradniku szeregowego zawodowego oraz szeregowego Narodowych Sił Rezerwowych.

(akta kontroli str. 457-458)

Wicedyrektor załączyła do wyjaśnień następujące prezentacje: *Zasady strzelania z broni strzeleckiej, Mapy wojskowe oraz Organizacja i uzbrojenie wybranych pododdziałów Sił Zbrojnych RP.*

(akta kontroli str. 459-506)

1.2. Badanie dotyczące przeprowadzenia rekrutacji uczniów do OPW przeprowadzono w odniesieniu do naboru na rok szkolny 2022/2023.

Dyrektor Liceum nie wydała zarządzenia dotyczącego powołania komisji rekrutacyjnej w związku rekrutacją uczniów, mimo obowiązku wynikającego z art. 157 ust. 1 Prawa oświatowego, zgodnie z którym postępowanie rekrutacyjne do publicznych szkół przeprowadza komisja rekrutacyjna powołana przez dyrektora szkoły.

(akta kontroli str. 128-154)

Wicedyrektor wyjaśniła: *Nie jestem w stanie wyjaśnić dlaczego tak się stało. W każdym razie ówczesna Dyrektor w trakcie rozmowy ze mną (ze względu na upływ czasu nie pamiętam kiedy ta rozmowa miała miejsce) wyznaczyła mnie na przewodniczącą komisji rekrutacyjnej oraz wskazała jej skład. (...) w składzie komisji rekrutacyjnej (...) było 6 członków.*

(akta kontroli str. 122-124,155)

Z Regulaminu rekrutacji Liceum Ogólnokształcącego im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Staszowie. Szkolnego regulaminu rekrutacji na rok szkolny 2022/2023¹⁰ wynikało, że absolwenci szkół podstawowych powinni złożyć w Szkole m.in. następujące dokumenty: wniosek wydrukowany z systemu elektronicznego wspomagania rekrutacji i potwierdzony podpisem kandydata oraz prawnych opiekunów, świadectwo ukończenia szkoły podstawowej, zaświadczenie o wynikach egzaminu ósmoklasisty oraz dyplomy osiągnięć wpisanych w ww. świadectwie. W przedmiotowym regulaminie wskazano, że o przyjęciu kandydata do klasy pierwszej decydowała uzyskana przez niego liczba punktów w wyniku postępowania rekrutacyjnego. W trakcie tego postępowania o przyjęciu kandydatów do klasy pierwszej miały decydować m.in. następujące kryteria:

- wyniki egzaminu przeprowadzonego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej zawarte w zaświadczeniu o szczegółowych wynikach egzaminu;
- oceny z języka polskiego i matematyki oraz dwóch wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych;
- szczególne osiągnięcia ucznia wymienione w świadectwie ukończenia szkoły podstawowej.

W przedmiotowym regulaminie podano, że w przypadku rekrutacji do OPW dodatkowymi przedmiotami, z których oceny będą przeliczane na punkty były język obcy oraz geografia lub informatyka.

Wicedyrektor wyjaśniła: *Wybrano geografię, gdyż przedmiot ten w OPW nauczany jest na poziomie rozszerzonym. Co do informatyki znajomość szeroko rozumianych zagadnień informatycznych to rzecz niezbędna w Wojsku Polskim.*

W przedmiotowym regulaminie wskazano również, że planowanymi przedmiotami do realizacji w zakresie rozszerzonym były: geografia, matematyka oraz język angielski.

¹⁰ Dokument ten był zamieszczony na stronie internetowej Szkoły oraz na tablicy ogłoszeń w budynku Liceum. Dokument ten był również możliwy do pobrania w wersji papierowej w sekretariacie.

W dokumencie tym podano, że kandydaci wezmą udział w próbie sprawności fizycznej. Z regulaminu wynikało, że wymagane były również: oświadczenie rodzica/opiekuna prawnego o wyrażeniu zgody na uczęszczanie do OPW, a także orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do nauki w tym oddziale. W harmonogramie rekrutacji stanowiącym integralną część przedmiotowego regulaminu zawarte były następujące zapisy:

- *Przeprowadzenie sprawdzianu kompetencji językowych – termin ustala dyrektor szkoły;*
- *Wydanie przez szkołę prowadzącą kształcenie zawodowe skierowania na badanie lekarskie kandydatowi z listy kandydatów zakwalifikowanych, który dokonał wyboru kształcenia w danym zawodzie w jednej szkole w przypadku złożenia przez kandydata oświadczenia o wyborze tej szkoły,*

o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W regulaminie nie określono trybu działania komisji rekrutacyjnej, a także zakresu uprawnień i obowiązków jej członków w postępowaniu rekrutacyjnym, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 165-171)

W informacji o rekrutacji do OPW¹¹ podano, że przedmioty punktowane to: język polski, matematyka, język obcy, geografia lub informatyka. Wskazano, że planowanymi przedmiotami do realizacji w zakresie rozszerzonym były: język polski, matematyka oraz język angielski, tj. inne przedmioty niż wynikało to z regulaminu rekrutacji, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W dokumencie tym podano, że do OPW obowiązuje krótszy termin rekrutacji, tj. kandydaci winni składać podania od 16 do 31 maja 2022 r. Zawarta w nim była również informacja, że wezmą oni udział w próbie sprawności fizycznej. Miała się ona odbyć 6 czerwca 2022 r. w Liceum. Wskazano również drugi termin jej przeprowadzenia, tj. 23 czerwca 2022 r. dla tych kandydatów, którzy nie przystąpili do niej w pierwszym terminie. Zawarto informację, że uczniów obowiązuje strój sportowy. Podano, że test sprawności fizycznej obejmuje:

- próbę szybkości – bieg wahadłowy 10/10m;
- rzut piłką lekarską;
- skłony w przód;
- skok w dal z miejsca.

Ww. zadania zostały szczegółowo opisane. Np. w odniesieniu do rzutu piłką lekarską podano *Uczeń staje przed linią w niewielkim rozkroku, przodem do kierunku wykonania rzutu. Rzut wykonywany jest z miejsca, piłką trzymaną oburącz nad głową. Dokładność pomiaru – 10 cm. Wynik: z dwóch wykonanych rzutów bierze się pod uwagę dłuższy.*

Kandydat mógł uzyskać maksymalnie 20 pkt z próby sprawności fizycznej. Test miał być zaliczony, jeżeli uczeń uzyska co najmniej 12 pkt. Wskazano punktację za poszczególne testy odrębnie dla dziewcząt i chłopców.

W informacji o rekrutacji do OPW nie wskazano: liczby godzin zajęć teoretycznych i praktycznych, konieczności uczestniczenia w zajęciach praktycznych prowadzonych poza Szkołą, sposobu oceniania postępów edukacyjnych uczniów w ramach ww. dodatkowych zajęć edukacyjnych, obowiązków uczniów wynikających ze specyfiki kształcenia w OPW oraz że absolwenci są uprawnieni do skróconej służby przygotowawczej/podstawowej w ramach dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej, o czym szerzej w *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W informacji o rekrutacji do OPW nie wskazano ograniczeń w naborze do tej klasy wynikających ze stanu zdrowia (np. niepełnosprawności).

¹¹ Dokument ten był zamieszczony na stronie internetowej Szkoły oraz na tablicy ogłoszeń w budynku Liceum. Dokument ten był również możliwy do pobrania w wersji papierowej w sekretariacie.

Wicedyrektor wyjaśniła m.in.: (...) *Kandydaci do OPW doskonale wiedzą jak ważna jest sprawność fizyczna w sytuacji, gdy plany na przyszłość, w tym zawodowe, wiąże się z wojskiem. Kandydaci zdają sobie sprawę, że do wojska przyjmowane są wyłącznie osoby zdrowe i sprawne fizycznie. Z tych względów zamieszczanie takiej informacji jest bezcelowe.*

(akta kontroli str. 172-175, 183)

Rada Pedagogiczna Liceum nie ustaliła warunków próby sprawności fizycznej w związku z naborem uczniów do klasy OPW na rok szkolny 2022/2023, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 172-173)

Próby sprawności fizycznej odbyły się 6 i 23 czerwca 2022 r. Na okoliczność ich przeprowadzenia sporządzono dwa protokoły, w których podano wyniki uzyskane przez kandydatów do OPW.

(akta kontroli str. 176-182)

Komisja rekrutacyjna nie sporządziła protokołu postępowania rekrutacyjnego w związku z naborem uczniów do Liceum na rok szkolny 2022/2023, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 174-175)

Odnosząc się do czynności wykonywanych przez członków komisji rekrutacyjnej w trakcie postępowania rekrutacyjnego, Wicedyrektor podała: *Członkowie komisji odwiedzali szkoły podstawowe z terenu powiatu staszowskiego. W trakcie tych wizyt przedstawiali ofertę edukacyjną Liceum, w tym w zakresie podjęcia nauki w OPW. Przyjmowali i weryfikowali w systemie VULCAN podania absolwentów szkół podstawowych. Dokonywali wydruku z ww. systemu list zakwalifikowanych do przyjęcia do Liceum. Listy te były wywieszane na tablicy ogłoszeń Liceum. Członkowie przyjmowali od kandydatów zakwalifikowanych w poczet uczniów oryginały świadectw ukończenia szkół oraz zaświadczenia o wyniku egzaminu ósmoklasisty oraz wprowadzali dane w tym zakresie do systemu. Na tej podstawie system tworzył listę przyjętych. Ta lista była również upubliczniana poprzez zamieszczenie na tablicy ogłoszeń.*

(akta kontroli str. 170-171)

W rekrutacji do OPW uczestniczyło 47 absolwentów szkół podstawowych. Wszyscy spełnili warunki wynikające z art. 134 ust. 1 Prawa oświatowego, złożyli oświadczenie rodzica/opiekuna prawnego o wyrażeniu zgody na uczęszczanie do tego oddziału, orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do nauki w OPW, a także uzyskali pozytywny wynik próby sprawności fizycznej.

Do tego oddziału przyjęto 30 uczniów. Z uwagi na fakt, że dwóch uczniów, którzy rozpoczęli naukę 1 września 2022 r. zmieniło szkołę i w związku z tym zwrócono im dokumenty (m.in. zaświadczenie o szczegółowych wynikach egzaminu przeprowadzonego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej) poniższe dane dotyczą 28 uczniów:

- z próby sprawnościowej uzyskali oni od 12 do 19 punktów;
- suma uzyskanych przez nich punktów w trakcie postępowania rekrutacyjnego wyniosła od 67 do 182.

(akta kontroli str. 184-185)

W roku szkolnym 2020/2021 naukę w OPW rozpoczęło 23 uczniów. Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli NIK w oddziale tym było 19 uczniów, gdyż czterech zmieniło szkołę i związku z tym zwrócono im dokumenty (m.in. dotyczące wyników egzaminu ósmoklasisty). W związku tym zaprezentowane poniżej dane dotyczą 19 uczniów:

- 18 miało roczną ocenę bardzo dobrą lub celującą z wychowania fizycznego w ósmej klasie szkoły podstawowej, a jeden – dobrą;

- czterech otrzymało z egzaminu ósmoklasisty 60-79% możliwych do uzyskania punktów, siedmiu – 40-59%, a ośmiu uzyskało niższe wyniki;
- 17 miało roczną ocenę zachowania wzorową lub bardzo dobrą, a dwóch – dobrą lub poprawną.

Z powodu epidemii COVID-19 w trakcie rekrutacji na rok szkolny 2020/2021 nie przeprowadzono próby sprawności fizycznej.

W roku szkolnym 2021/2022 naukę w OPW podjęło 19 uczniów. Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli NIK w oddziale tym było 21 uczniów i w związku tym zaprezentowane poniżej dane dotyczą 21 uczniów:

- 18 miało roczną ocenę bardzo dobrą lub celującą z wychowania fizycznego w ósmej klasie szkoły podstawowej, a trzech – dobrą lub dostateczną;
- trzech otrzymało z egzaminu ósmoklasisty 80-100%, pięciu – 60-79%, 10 – 40-59%, a trzech uzyskało niższe wyniki;
- 18 miało roczną ocenę zachowania wzorową lub bardzo dobrą, a trzech – dobrą lub poprawną.

Z powodu epidemii COVID-19 w trakcie rekrutacji na rok szkolny 2021/2022 nie przeprowadzono próby sprawności fizycznej.

W roku szkolnym 2022/2023 naukę w OPW podjęło 30 uczniów. Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli NIK w oddziale tym było 29 uczniów, gdyż jeden zmienił szkołę. W związku tym zaprezentowane poniżej dane dotyczą 29 uczniów:

- 27 miało roczną ocenę bardzo dobrą lub celującą z wychowania fizycznego w ósmej klasie szkoły podstawowej, a dwóch – dobrą lub dostateczną;
- czterech otrzymało z egzaminu ósmoklasisty 80-100%, 12 – 60-79%, ośmiu – 40-59%, a pięciu uzyskało niższe wyniki;
- 25 miało roczną ocenę zachowania wzorową lub bardzo dobrą, a czterech – dobrą lub poprawną.

Średni wynik próby sprawnościowej to 12 pkt.

W roku szkolnym 2023/2024 naukę w OPW podjęło 23 uczniów. Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli NIK w oddziale tym było 22 uczniów i w związku tym zaprezentowane poniżej dane dotyczą 22 uczniów:

- 20 miało roczną ocenę bardzo dobrą lub celującą z wychowania fizycznego ósmej klasie szkoły podstawowej, a dwóch – dobrą lub dostateczną;
- trzech otrzymało z egzaminu ósmoklasisty 80-100%, 11 – 60-79%, trzech – 40-59%, a pięciu uzyskało niższe wyniki;
- 15 miało roczną ocenę zachowania wzorową lub bardzo dobrą, a siedmiu – dobrą lub poprawną.

Średni wynik próby sprawnościowej to 12 pkt.

(akta kontroli str. 186)

1.3. Na podstawie analizy ramowych planów nauczania OPW oraz arkuszy organizacji Liceum dotyczących lat szkolnych 2020/2021-2023/2024 ustalono, że:

- plany, o których mowa powyżej, zostały opracowane w sposób gwarantujący realizację wymaganego wymiaru godzin programu szkolenia, tj. w dokumentach tych zaplanowano obejmujący ww. zagadnienia przedmiot dodatkowy pn. *przygotowanie wojskowe*. Zajęcia z tego przedmiotu prowadzone były na podstawie art. 109 ust. 1 pkt 2 lit. b Prawa oświatowego, zgodnie z którym w szkole mogą być realizowane zajęcia dodatkowe, tj. zajęcia, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych zajęć został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania;
- zaplanowano, że minimalna liczba godzin zajęć realizowanych w ramach programu szkolenia wyniesie 260 godzin, w tym 60 godzin zajęć teoretycznych i 200 godzin zajęć praktycznych, co było zgodne z § 2 ust. 4 rozporządzenia w sprawie szkolenia; z planów tych wynikało, że w klasie pierwszej winno być zrealizowanych co najmniej 30 godzin zajęć, w tym 10 godzin zajęć teoretycznych

i 20 godzin zajęć praktycznych (tj. była zaplanowana jedna godzina tygodniowo zajęć) w klasie drugiej 90 godzin, w tym 25 godzin zajęć teoretycznych i 65 godzin zajęć praktycznych (trzy godziny tygodniowo), w klasie trzeciej – 90 godzin, w tym 25 godzin zajęć teoretycznych i 65 godzin zajęć praktycznych (trzy godziny tygodniowo), zaś w klasie czwartej 50 godzin (godziny te były zaplanowane w formie obozu szkoleniowego), co było zgodne z § 2 ust. 5 ww. rozporządzenia;

- ramowe plany nauczania OPW zapewniały uczniom realizację podstawy programowej kształcenia ogólnego, tj. liczba godzin przeznaczonych na przedmioty ogólnokształcące na poziomie podstawowym i rozszerzonym była zgodna z załącznikiem nr 5 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół¹²;
- w arkuszach organizacji Szkoły zaplanowano godziny dla nauczyciela sprawującego opiekę nad uczniami w czasie zajęć praktycznych.

(akta kontroli str. 188)

Do ramowych planów nauczania OPW nie wprowadzono w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 zajęć z innych przedmiotów wspierających kształcenie obronne.

(akta kontroli str. 189)

1.4. Statut Liceum nie określał organizacji OPW z uwzględnieniem organizacji nauczania i oceniania w tych klasach, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W dokumencie tym nie uwzględniono praw i obowiązków ucznia wynikających ze specyfiki kształcenia w OPW, w tym dotyczących realizacji celu szczegółowego programu szkolenia, tj. kształtowania postaw obronnych i patriotycznych młodzieży oraz wzmacniania szacunku do symboli narodowych i wojskowych, historii i tradycji Sił Zbrojnych RP.

W Liceum nie opracowano regulaminu klasy wojskowej.

(akta kontroli str. 125-127, 190-280)

Wewnątrzszkolne zasady oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów zostały zamieszczone w statucie Szkoły (Dział VII). W dokumencie tym uwzględniono ocenianie z zajęć dodatkowych. W § 132 ust. 7 statutu wskazano, że śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z tych zajęć edukacyjnych ustalali nauczyciele prowadzący poszczególne dodatkowe zajęcia edukacyjne, a roczna ocena klasyfikacyjna z dodatkowych zajęć edukacyjnych nie ma wpływu na promocję do klasy programowo wyższej ani na ukończenie szkoły.

Zgodnie z § 130 ust. 8 szczegółowe wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen powinny być zawarte w PSO z danego przedmiotu. W Liceum nie opracowano w latach szkolnych 2020/2021-2021/2022 PSO z *przygotowania wojskowego*, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 280, 308)

W PSO z ww. przedmiotu na rok szkolny 2022/2023 podano, że sprawdziany okresowe są integralną częścią nauczania przedmiotu, o którym mowa powyżej. W przedmiotowym dokumencie wskazano, że na uzyskanie oceny śródrocznej/rocznej składają się wyniki:

- sprawdzianu wiedzy teoretycznej w dowolnej formie, ale obejmującego przekrojowo zakres materiału z ocenianego okresu;
- sprawdzianu umiejętności praktycznych w formie tzw. ścieżki taktycznej.

W przedmiotowym dokumencie wskazano poszczególne stopnie, tj. m.in:

¹² Dz. U. z 2024 r. poz. 80, dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania.

- celujący: obejmował elementy stanowiące efekt samodzielnej pracy, wynikających z indywidualnych zainteresowań, wymagających zastosowania rozwiązań nietypowych;
- bardzo dobry: obejmował treści dopełniające, trudniejsze do opanowania, najbardziej złożone i unikalne, twórcze naukowo i oryginalne, wyspecjalizowane ponad potrzeby głównego kierunku szkolenia obecnie i w przyszłości, odległe od bezpośredniej użyteczności w praktyce zawodowej;
- dobry: treść rozszerzająca obejmowała elementy trudniejsze, bardziej złożone, mniej typowe, przydatne, ale nie niezbędne na danym etapie kształcenia, pośrednio użyteczne w pracy zawodowej;
- dostateczny: treść podstawowa obejmowała elementy najbardziej przystępne, najprostsze i najbardziej uniwersalne, najpewniejsze naukowo i niezawodne, niezbędne na danym etapie kształcenia, bezpośrednio użyteczne w praktyce zawodowej.

Przedmiotowy dokument nie określał szczegółowych wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 281-285)

W PSO z *przygotowania wojskowego* na rok szkolny 2023/2024 określono szczegółowe wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen. Np. w odniesieniu realizowanego w pierwszym roku nauki obszaru *podstawy wychowania wojskowego* podano m.in.:

- ocenę celującą otrzymuje uczeń, który: zna i stosuje Regulamin Ogólny Żołnierza Wojska Polskiego (dalej: ROŻWP), w tym podstawowe zasady żołnierskiego zachowania się, dyscypliny wojskowej i szkolne przepisy mundurowe; jest przykładem wzorowego kadeta, swoim wyglądem i zachowaniem nie budzi żadnych zastrzeżeń oraz godnie reprezentuje szkołę w uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych; potrafi bezbłędnie wykonywać wymagane programem nauczania, elementy musztry indywidualnej i zespołowej oraz wydawać komendy; posiada bogatą wiedzę o Siłach Zbrojnych RP oraz patronackiej jednostce wojskowej;
- ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: zna i stosuje ROŻWP, w tym podstawowe zasady żołnierskiego zachowania się, dyscypliny wojskowej i szkolne przepisy mundurowe; jest przykładem kadeta, który swoim wyglądem i zachowaniem nie budzi żadnych lub niewielkie zastrzeżenia oraz godnie reprezentuje szkołę w uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych; potrafi prawie bezbłędnie wykonywać wymagane programem nauczania, elementy musztry indywidualnej i zespołowej oraz wydawać komendy; posiada dużą wiedzę o Siłach Zbrojnych RP oraz patronackiej jednostce wojskowej.

(akta kontroli str. 286-307)

1.5. W Systemie Informacji Oświatowej wskazano prawidłowe dane dotyczące liczby uczniów OPW.

Z tytułu kształcenia uczniów w OPW zostały naliczone następujące dodatkowe środki w ramach części oświatowej subwencji ogólnej:

- 7,6 tys. zł w roku szkolnym 2020/2021;
- 19,7 tys. zł w roku szkolnym 2021/2022;
- 34,2 tys. zł w roku szkolnym 2022/2023.

(akta kontroli str. 354-356)

Liceum nie zapewniło w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 (do czasu rozpoczęcia kontroli NIK) uczniom OPW ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków podczas zajęć praktycznych oraz dojazdu na zajęcia i powrotu z zajęć, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 357-358)

W badanym okresie Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra zawarł z organem prowadzącym Liceum cztery umowy o udzielenie dotacji celowej:

- 12 kwietnia 2021 r.; zgodnie z jej postanowieniami Minister zobowiązał się udzielić powiatowi dotacji celowej na realizację zadania polegającego na zakupie wyposażenia specjalistycznego OPW oraz pakietu umundurowania dla uczniów OPW, którzy rozpoczęli naukę w klasie pierwszej w roku szkolnym 2020/2021; całkowity koszt realizacji zadania ustalono na kwotę 94,1 tys. zł, na którą składała się kwota 63,7 tys. zł na zakup wyposażenia specjalistycznego OPW oraz kwota 30,4 tys. zł na zakup pakietu umundurowania dla 23 uczniów; wysokość dotacji na rzecz powiatu ustalono na kwotę 75,3 tys. zł, co stanowiło 80% kwoty potrzebnej do sfinansowania zadania; powiat zobowiązany był zapewnić wkład własny na realizację zadania w wysokości 20% całości środków przewidzianych na jego realizację, tj. kwotę 18,8 tys. zł; dokonano zakupu za kwotę 63,7 tys. zł wyposażenia specjalistycznego, tj. 30 kamizelek taktycznych, 30 gumowych atrap karabinka z pasem nośnym, 30 replik hełmów balistycznych, 16 busol, 30 okularów ochronnych, pięciu replik ASG¹³ z magazynkami w systemie AK, trzech replik pistoletu ASG, trzech kabur do repliki pistoletu ASG, ośmiu masek ochronnych do repliki ASG, dwóch masek przeciwgazowych, 10 saperek z pokrowcem, jednego plecaka medycznego z wyposażeniem do kwalifikowanej pierwszej pomocy, noszy medycznych, pięciu stazy taktycznych¹⁴, 10 radiotelefonów (w zestawie), gumowych atrap noża, pistoletu, saperki (po 10 sztuk), 10 ochraniaczy na głowę, dwóch makiet broni szkoleniowej – karabinka rozbiernego w systemie AK, sześciu replik granatu ręcznego szkolnego, 32 kurtek oddychających, przeciwwiatrowych i przeciwdeszczowych w kamuflażu ochronnym, dwóch lornetek, 30 latarek czołowych oraz 30 multitool; zakupiono również 23 pakiety umundurowania za kwotę 30,4 tys. zł; starosta przekazał na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego z 16 czerwca 2021 r. Liceum wyposażenie specjalistyczne oraz na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego z 16 czerwca 2021 r. pakiety, o których mowa powyżej; 18 czerwca 2021 r. pakiety te przekazano uczniom OPW; każdy z nich potwierdził odbiór pakietu poprzez złożenie podpisu na protokole użyczenia/odbioru indywidualnego pakietu wyposażenia ucznia klasy mundurowej z 18 czerwca 2021 r.;
- 16 marca 2022 r.; zgodnie z jej postanowieniami, Minister zobowiązał się udzielić powiatowi dotacji celowej na realizację zadania polegającego na zakupie pakietu umundurowania dla uczniów OPW, którzy rozpoczęli naukę w klasie pierwszej w roku szkolnym 2021/2022 oraz 28 kurtek stanowiących doposażenie wyposażenia specjalistycznego OPW; całkowity koszt realizacji zadania ustalono na kwotę 39,1 tys. zł, na którą składała się kwota 14 tys. zł na zakup doposażenia pakietu szkoleniowego OPW oraz kwota 25,1 tys. zł na zakup pakietu umundurowania dla 19 uczniów; wysokość dotacji na rzecz powiatu ustalono na kwotę 31,3 tys. zł, co stanowiło 80% kwoty potrzebnej do sfinansowania zadania; powiat zobowiązany był zapewnić wkład własny na realizację zadania w wysokości 20% całości środków przewidzianych na jego realizację, tj. kwotę 7,8 tys. zł; dokonano zakupu doposażenia pakietu szkoleniowego OPW za kwotę 14 tys. zł oraz 19 pakietów umundurowania za kwotę 25,1 tys. zł; starosta przekazał na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego z 25 kwietnia 2022 r. Liceum 28 kurtek oddychających, przeciwwiatrowych i przeciwdeszczowych w kamuflażu ochronnym oraz na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego z 25 kwietnia 2022 r. pakiety, o których mowa powyżej; 28 kwietnia 2021 r.

¹³ Ten skrót pochodzi od trzech angielskich słów: Air Shot Gun.

¹⁴ Stazy taktyczne to elementy specjalistycznego wyposażenia medycznego. Są to specjalnie zaprojektowane opaski uciskowe, które umożliwiają szybkie i skuteczne udzielenie pierwszej pomocy w przypadku rozległych krwotoków kończyn. Stazy to obowiązkowy element wyposażenia medycznego żołnierzy i służb mundurowych.

- pakiety te przekazano uczniom OPW; każdy z nich potwierdził odbiór pakietu poprzez złożenie podpisu na oświadczeniu z 28 kwietnia 2022 r.;
- 2 listopada 2022 r.; zgodnie z jej postanowieniami, Minister zobowiązał się udzielić powiatowi dotacji celowej na realizację zadania polegającego na zakupie pakietu umundurowania dla uczniów OPW, którzy rozpoczęli naukę w klasie pierwszej w roku szkolnym 2022/2023; całkowity koszt realizacji zadania ustalono na kwotę 39,6 tys. zł na zakup pakietu umundurowania dla 30 uczniów; wysokość dotacji na rzecz powiatu ustalono na kwotę 31,7 tys. zł, co stanowiło 80% kwoty potrzebnej do sfinansowania zadania; powiat zobowiązany był zapewnić wkład własny na realizację zadania w wysokości 20% całości środków przewidzianych na jego realizację, tj. kwotę 7,9 tys. zł; dokonano zakupu 30 pakietów umundurowania za kwotę 39,6 tys. zł; starosta przekazał na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego z 14 grudnia 2022 r. pakiety, o których mowa powyżej, Liceum; 16 grudnia 2022 r. pakiety te przekazano uczniom OPW; każdy z nich potwierdził odbiór pakietu poprzez złożenie podpisu na oświadczeniu z 16 grudnia 2022 r.;
 - 7 listopada 2023 r.; zgodnie z jej postanowieniami, Minister zobowiązał się udzielić powiatowi dotacji celowej na realizację zadania polegającego na zakupie pakietu umundurowania dla uczniów OPW, którzy rozpoczęli naukę w klasie pierwszej w roku szkolnym 2023/2024; całkowity koszt realizacji zadania ustalono na kwotę 33,4 tys. zł na zakup pakietu umundurowania dla 23 uczniów; wysokość dotacji na rzecz powiatu ustalono na kwotę 26,7 tys. zł, co stanowiło 80% kwoty potrzebnej do sfinansowania zadania; powiat zobowiązany był zapewnić wkład własny na realizację zadania w wysokości 20% całości środków przewidzianych na jego realizację, tj. kwotę 6,7 tys. zł; dokonano zakupu 23 pakietów umundurowania za kwotę 33,4 tys. zł; starosta przekazał na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego z 2 stycznia 2024 r. pakiety, o których mowa powyżej, Liceum; 12 stycznia 2024 r. pakiety te przekazano uczniom OPW; każdy z nich potwierdził odbiór pakietu poprzez złożenie podpisu na oświadczeniu z 12 stycznia 2024 r.

W każdym opisanym powyżej przypadku zakupu pakietu umundurowania dla uczniów OPW, elementy ubioru obejmowały:

- bluzę i spodnie ubioru mundurowego;
- koszulkę T-shirt;
- beret granatowy;
- odznakę regulaminową do ubioru;
- bluzę ocieplaną wykonaną z materiału typu polar;
- plecak taktyczny o pojemności 25 litrów w kamuflażu ochronnym;
- rękawice zimowe;
- czapkę zimową.

(akta kontroli str. 360-426, 450-452)

Dyrektor Liceum nie zwrócił się do organu prowadzącego o podjęcie działań mających na celu uzyskanie wsparcia w formie dotacji celowej w wysokości 80% kosztów na realizację programu szkolenia w OPW, tj. skorzystania z możliwości wskazanej w § 2 ust. 1 pkt 3, rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 sierpnia 2020 r. w sprawie wsparcia dla organu prowadzącego oddział przygotowania wojskowego¹⁵.

(akta kontroli str. 427)

Wicedyrektor wyjaśniła m.in.: *W okresie objętym kontrolą organ prowadzący uzyskał wsparcie w formie dotacji celowej na zakup wyposażenia specjalistycznego oraz wszystkich elementów ubioru dla każdego ucznia OPW rozpoczynającego naukę w klasie pierwszej. Liceum nie zwróciło się do organu prowadzącego, aby organ ten*

¹⁵ Dz. U. poz. 1390, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie wsparcia.

podjął działania mające na celu uzyskanie wsparcia w formie dotacji celowej w wysokości 80% kosztów na realizację programu szkolenia w OPW (...), gdyż Liceum nie otrzymało żadnej informacji, że Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Obrony Narodowej uruchomił udzielanie takiego wsparcia.

(akta kontroli str. 457-458)

Powiat przekazał Liceum systemem szkolno-treningowy *Pojedynek*, tj. multimedialny, przenośny system strzelecki opracowany na potrzeby rynku cywilnego tzw. *wirtualną strzelnicę* na podstawie protokołu odbioru i oddania strzelnicy do użytkowania z 28 grudnia 2021 r. *Wirtualna strzelnica* pozwala na naukę i doskonalenie umiejętności w zakresie: bezpiecznego posługiwania się bronią, w tym jej obsługi manualnej; celowania z wykorzystaniem różnych rodzajów celowników; ćwiczeń w obserwacji – wykrywania, rozpoznania i identyfikacji celów; prowadzenia celnego ognia z różnych postaw, na różnych odległościach, w tym do celów ruchomych, ukazujących się, przy zmiennych warunkach oświetleniowych i ograniczonej widoczności; wspólnego wykonywania zadań strzeleckich o różnym stopniu skomplikowania.

Liceum dysponowało halą sportową oraz kompleksem boisk sportowych. Szkoła nie posiadała placu musztry oraz pracowni dedykowanej wyłącznie do realizacji przedmiotu *przygotowanie wojskowe*.

(akta kontroli str. 19-22, 428-435)

Wicedyrektor wyjaśniła: *W zależności od warunków pogodowych zajęcia z musztry dla uczniów OPW odbywały się na boisku szkolnym lub w sali gimnastycznej. Zajęcia z przygotowania wojskowego prowadzone są w pracowni edukacji dla bezpieczeństwa. (...) W Liceum nie ma możliwości utworzenia pracowni do realizacji przygotowania wojskowego z uwagi na brak wolnych sal.*

(akta kontroli str. 122-124, 435)

W sali, o której mowa powyżej, znajdowały się m.in. komputer oraz przenośny rzutnik. Zapewniony był dostęp do internetu.

(akta kontroli str. 436)

W Szkole znajdował się magazyn wyposażenia specjalistycznego OPW. W Liceum nie opracowano pisemnych zasad wykorzystywania tego wyposażenia, w tym jego pobierania z magazynu i zwrotu do tego pomieszczenia.

(akta kontroli str. 437-445)

Dyrektor wyjaśnił: *Żaden przepis prawa oświatowego nie nakłada obowiązku sporządzenia takiego dokumentu. Jednakże dostrzegam potrzebę sporządzenia takich zasad. Po zakończeniu kontroli NIK stosowna regulacja wewnętrzna zostanie opracowana i wdrożona.*

(akta kontroli str. 125-127)

Oględziny magazynu wyposażenia OPW dokonane 25 stycznia 2024 r. wskazały, że znajdowały się prawie wszystkie elementy wyposażenia specjalistycznego, które Szkoła otrzymała w latach 2021-2022 (wskazane w § 3 rozporządzenia w sprawie wsparcia). Brakowało siedmiu kurtek oddychających, przeciwwiatrowych i przeciwdeszczowych w kamuflażu ochronnym, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 437-443)

1.6. Wydatki poniesione w badanym okresie na realizację programu szkolenia w OPW, który rozpoczął edukację w roku szkolnym 2020/2021 były następujące:

- 30,4 tys. zł¹⁶ za zakup pakietu mundurowego dla uczniów oraz 63,7 tys. zł¹⁷ za zakup wyposażenia specjalistycznego w roku szkolnym 2020/2021;

¹⁶ W tym środki budżetowe w wysokości 6,1 tys. zł oraz dotacja celowa w wysokości 24,3 tys. zł.

¹⁷ W tym środki budżetowe w wysokości 12,7 tys. zł oraz dotacja celowa w wysokości 51 tys. zł.

- 4,8 tys. zł za dojazdy (do OSPWL), w tym 2,4 tys. zł w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2,4 tys. zł w kolejnym roku szkolnym;
- 1,5 tys. zł w związku z organizacją obozu szkoleniowego w roku szkolnym 2022/2023;
- 0,3 tys. zł w związku z udziałem w zawodach klas mundurowych.

W związku z organizacją obozu szkoleniowego w czerwcu 2023 r. Liceum poniosło tylko koszty związane z przewozem uczniów OPW.

Wicedyrektor wyjaśniła: *Obóz szkoleniowy został zorganizowany na terenie OSPWL – Dęba. Jednostka wojskowa poniosła koszty związane m.in. z zakwaterowaniem i wyżywieniem uczestników tego szkolenia.*

(akta kontroli str. 447-449, 457-458, 567)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dwóch nauczycieli, którzy w latach szkolnych 2021/2022-2022/2023 byli koordynatorami Liceum w związku z zawartymi przez Szkołę w ww. okresie dwoma porozumieniami z OSPWL w sprawie współpracy dotyczącej praktycznego szkolenia uczniów OPW, nie przekazywało do koordynatora z ramienia jednostki wojskowej z minimum dwutygodniowym wyprzedzeniem planów zajęć na dany dzień oraz wykazów posiadanego zabezpieczenia materiałowego do każdego zagadnienia, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 4 pkt 3 porozumień, o których mowa powyżej.

(akta kontroli str. 46-61, 67, 89)

Nauczyciele ci wyjaśnili, że było to spowodowane przeoczeniem.

(akta kontroli str. 90-93)

Z uwagi na fakt, że w pierwszym okresie roku szkolnego 2023/2024 przekazywano do koordynatora z ramienia OSPWL plany zajęć na dany dzień oraz wykazy posiadanego zabezpieczenia materiałowego, NIK odstępuje od formułowania wniosku w tym zakresie.

2. Wicedyrektor, która była koordynatorem realizacji porozumienia o współpracy zawartego 29 października 2020 r. pomiędzy Centrum Rekrutacji a Liceum nie przesłała do Szefa WCR w Sandomierzu:

- do 4 września każdego roku okresu 2021-2023 propozycji do planu współpracy Centrum Rekrutacji z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 5 ww. porozumienia;
- do 15 stycznia każdego roku okresu 2021-2024 informacji o realizacji porozumienia, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 6 ww. porozumienia.

(akta kontroli str. 122-124)

Wicedyrektor wyjaśniła, że było to spowodowane przeoczeniem.

(akta kontroli str. 378-379)

3. Niżej wskazane działania w trakcie rekrutacji do OPW na rok szkolny 2022/2023 były niezgodne z przepisami lub były nierzetelne, a mianowicie:

- w harmonogramie rekrutacji stanowiącym integralną część regulaminu zawarte były zapisy, które mogły wprowadzić w błąd absolwentów klas ósmych szkół podstawowych zainteresowanych podjęciem nauki w Liceum, tj. *Przeprowadzenie sprawdzianu kompetencji językowych – termin ustala dyrektor szkoły oraz Wydanie przez szkołę prowadzącą kształcenie zawodowe skierowania na badanie lekarskie kandydatowi z listy kandydatów zakwalifikowanych, który dokonał wyboru kształcenia w danym zawodzie w jednej szkole w przypadku złożenia przez kandydata oświadczenia o wyborze tej szkoły.* W trakcie rekrutacji do Liceum nie było sprawdzianu kompetencji językowych, poza tym Szkoła nie prowadziła kształcenia zawodowego, a wymagane w trakcie

rekrutacji orzeczenie lekarskie o bardzo dobrym stanie zdrowia kandydata mogło być wydane przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.

Odpowiedzialność za powyższe ponosi Wicedyrektor, która opracowała regulamin. Z jej wyjaśnień wynika, że było to spowodowane błędem.

(akta kontroli str. 165-171)

- w regulaminie nie określono trybu działania komisji rekrutacyjnej, a także zakresu uprawnień i obowiązków członków tej komisji w postępowaniu rekrutacyjnym, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 105 pkt 2 statutu Liceum (w wersji obowiązującej w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023).

Odpowiedzialność za powyższe ponosi Wicedyrektor, która opracowała regulamin. Z jej wyjaśnień wynika, że było to spowodowane przeoczeniem.

(akta kontroli str. 122-124, 165-169, 190-193, 213B)

- w regulaminie i w informacji o rekrutacji do OPW zawarte były sprzeczne informacje mogące wprowadzić w błąd absolwentów klas ósmych szkół podstawowych zainteresowanych podjęciem nauki w tym oddziale, tj. w regulaminie podano, że planowanymi przedmiotami do realizacji w zakresie rozszerzonym były: geografia, matematyka oraz język angielski, a w informacji wskazano, że przedmiotami tymi były: język polski, matematyka oraz język angielski.

Odpowiedzialność za powyższe ponosi Wicedyrektor, która opracowała regulamin i przedmiotową informację. Z jej wyjaśnień wynika, że było to spowodowane przeoczeniem.

(akta kontroli str. 165-169, 172-173, 334-335)

- w informacji o rekrutacji do OPW nie wskazano: liczby godzin zajęć teoretycznych i praktycznych, nie poinformowano o konieczności uczestniczenia w zajęciach praktycznych prowadzonych poza Szkołą, sposobach oceniania postępów edukacyjnych uczniów w ramach ww. dodatkowych zajęć edukacyjnych, obowiązków uczniów wynikających ze specyfiki kształcenia w OPW oraz że absolwenci są uprawnieni do skróconej służby przygotowawczej/podstawowej w ramach dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej.

(akta kontroli str. 172-173)

Dyrektor wyjaśnił: *Informacje o zasadach kształcenia dla kandydatów OPW były przekazywane kandydatom na spotkaniach rekrutacyjnych, które odbywały się we wszystkich szkołach podstawowych powiatu staszowskiego, podczas dnia otwartego szkoły, w indywidualnych rozmowach z kandydatami (...).*

(akta kontroli str. 174-175)

Wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie. Zdaniem NIK wskazanie w informacji o rekrutacji do OPW aspektów edukacji obronnej, o których mowa powyżej, jest niezbędne. Taka informacja byłaby źródłem wiedzy o specyfice kształcenia w OPW nie tylko dla kandydatów, ale również ich rodziców lub opiekunów prawnych. Wybór szkoły średniej przypada na okres dorastania i jest punktem zwrotnym w dalszej karierze edukacyjnej każdego ucznia. Wielu rodziców chce wspierać dziecko w jego wyborach i angażuje się w proces podjęcia decyzji o wyborze szkoły.

- Rada Pedagogiczna Liceum nie ustaliła warunków prób sprawności fizycznej w związku z naborem uczniów do klasy OPW na rok szkolny 2022/2023, pomimo że obowiązek taki wynikał z art. 143 ust. 1 pkt 4 Prawa oświatowego.

(akta kontroli str. 174-175)

Dyrektor wyjaśnił: *Jestem Dyrektorem Liceum od 1 września 2022 r. Nabór uczniów do OPW na rok szkolny 2022/2023 był prowadzony, gdy Dyrektorem była Pani Anna Karasińska. Nie wiem dlaczego ta Pani nie dopilnowała tej kwestii.*

(akta kontroli str. 125-127)

- komisja rekrutacyjna nie sporządziła protokołu postępowania rekrutacyjnego w związku z naborem uczniów na rok szkolny 2022/2023, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 105 pkt 4 ppkt 3 statutu Liceum (wersji obowiązującej w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023) oraz § 12 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 sierpnia 2019 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów¹⁸.

(akta kontroli str. 174-175, 190-193, 213B)

Odpowiedzialność za powyższe ponosi Wicedyrektor, która była przewodniczącą komisji rekrutacyjnej. Z jej wyjaśnień wynika, że było to spowodowane przeoczeniem.

(akta kontroli str. 122-124)

4. Statut Liceum nie określał organizacji OPW z uwzględnieniem organizacji nauczania i oceniania w tych klasach, pomimo że obowiązek taki wynikał z art. 98 ust. 1 pkt 6 Prawa oświatowego.

(akta kontroli str. 190-279)

Dyrektor wyjaśnił: *Jest to wynikiem przeoczenia. Po zakończeniu kontroli NIK statut zostanie poddany analizie m.in. na okoliczność jego zgodności z przepisami prawa oświatowego.*

(akta kontroli str. 125-127)

5. W Liceum nie opracowano w latach szkolnych 2020/2021-2021/2022 PSO dotyczącego *przygotowania wojskowego*, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 130 pkt 8 Statutu (wersji obowiązującej w ww. latach szkolnych).

(akta kontroli str. 190-193, 224)

Odpowiedzialność za powyższe ponoszą: nauczyciel, który prowadził zajęcia z *przygotowania wojskowego* w roku szkolnym 2020/2021 oraz dwóch nauczycieli, którzy prowadzili zajęcia z tego przedmiotu w kolejnym roku szkolnym. Wyjaśnili oni, że nieopracowanie tego dokumentu było wynikiem przeoczenia.

(akta kontroli str. 90-93, 309)

W PSO z *przygotowania wojskowego* na rok szkolny 2022/2023 nie określono szczegółowych wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 130 pkt 8 Statutu w wersji obowiązującej w tym roku szkolnym.

(akta kontroli str. 190-193, 224, 281-285)

Odpowiedzialność za powyższe ponosi nauczyciel, który opracował ten dokument. Nauczyciel ten wyjaśnił: *Nie wiedziałem, iż dokument ten winien zawierać tak szczegółowe informacje.*

(akta kontroli str. 92-93)

Z uwagi na fakt, iż w PSO z *przygotowania wojskowego* na rok szkolny 2023/2024 określono szczegółowe wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen, NIK odstępuje od formułowania wniosku w tym zakresie.

6. Liceum nie zapewniło w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 (do czasu rozpoczęcia kontroli NIK) uczniom OPW ubezpieczenia od następstw

¹⁸ Dz. U. poz. 1737; uchylone z dniem 10 grudnia 2022 r.

nieszczęśliwych wypadków podczas zajęć praktycznych oraz dojazdu na zajęcia i powrotu z zajęć, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 8 ust. 4 rozporządzenia w sprawie szkolenia.

(akta kontroli str. 357-358)

Dyrektor wyjaśnił: *Było to wynikiem przeoczenia. 17 stycznia 2024 r. uczniowie OPW zostali ubezpieczeni na okres od 18 stycznia 2024 r. do 21 czerwca 2024 r.*

(akta kontroli str. 125-127)

Do swoich wyjaśnień Dyrektor przedłożył polisę ubezpieczenia nr 1090871321 z 17 stycznia 2024 r. Z dokumentu tego wynikało, że wszyscy uczniowie OPW, tj. 91 zostało ubezpieczonych na okres od 18 stycznia do 21 czerwca 2024 r. od następstw nieszczęśliwych wypadków podczas zajęć praktycznych oraz dojazdu na zajęcia i powrotu z zajęć.

(akta kontroli str. 359)

Z uwagi na fakt, iż w trakcie kontroli uczniowie OPW zostali ubezpieczeni, NIK odstępuje od formułowania wniosku w tym zakresie.

7. Wystąpiła niezgodność stanu magazynu wyposażenia specjalistycznego z księgą inwentarzową Szkoły. Brakowało siedmiu kurtek oddychających, przeciwwiatrowych i przeciwdeszczowych w kamuflażu ochronnym, tj. było ich 53, a winno być 60.

(akta kontroli str. 436-443)

Dyrektor wyjaśnił: *Przed rozpoczęciem kontroli NIK kilka razy rozmawiałem z nauczycielem, który był zobowiązany do nadzoru nad wyposażeniem specjalistycznym. Poleciałem mu aby sprawdził, czy w magazynie nie ma żadnych braków. Gdy po oględzinach przeprowadzonych w trakcie kontroli NIK poinformowałem go, że brakuje kilku kurtek nie był w stanie tego racjonalnie wytłumaczyć.*

(akta kontroli str. 125-127)

Nauczyciel odpowiedzialny za wyposażenie specjalistyczne wyjaśnił: *Byłem odpowiedzialny za wyposażenie specjalistyczne. Co prawda nie otrzymałem żadnego pisma w tej sprawie, ale poprzednia pani dyrektor oraz dyrektor Bartłomiejczyk polecili mi ustnie nadzór nad tym wyposażeniem. Nie wiem dlaczego tych kurtek brakuje.*

(akta kontroli str. 518-519)

OCENA CZĄSTKOWA

Liceum dysponowało odpowiednimi warunkami lokalowymi i wyposażeniem pozwalającym na skuteczną realizację programu szkolenia w OPW. Uczniom tych klas zapewniono ubiór mundurowy. Statut Szkoły nie określał organizacji OPW z uwzględnieniem organizacji nauczania i oceniania w tych klasach. W trakcie procesu rekrutacji na rok szkolny 2022/2023 niektóre działania były niezgodne z przepisami lub były nierzetelne. W Liceum nie opracowano w latach szkolnych 2020/2021-2021/2022 PSO dotyczącego *przygotowania wojskowego*, a w PSO na rok szkolny 2022/2023 nie określono szczegółowych wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen. Szkoła nie zapewniła do czasu rozpoczęcia kontroli NIK uczniom OPW ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków podczas zajęć praktycznych oraz dojazdu na zajęcia i powrotu z zajęć.

OBSZAR

2. Realizacja i skuteczność kształcenia obronnego

Ustaień w zakresie pkt 2.1 i 2.2 drugiego obszaru dokonano na przykładzie objętych szczegółowym badaniem klas IIF i IVE.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Dwóch nauczycieli, którzy prowadzili w roku szkolnym 2022/2023 zajęcia z *przygotowania wojskowego* w klasach, o których mowa powyżej, a także nauczyciel, który prowadził zajęcia z tego przedmiotu w klasie F w pierwszym okresie roku szkolnym 2023/2024 na pierwszych zajęciach poinformowali uczniów o wymaganiach edukacyjnych i zasadach oceniania w ramach tego przedmiotu. Zaznajomili również uczniów z zasadami bezpieczeństwa realizacji tych zajęć.

Zajęcia realizowane na terenie OSPWL z udziałem uczniów tych klas były poprzedzone instruktażem z warunków bezpieczeństwa obowiązujących na obiektach szkoleniowych jednostki wojskowej, warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz ochrony środowiska. Instruktaż ten przeprowadzali żołnierze-instruktorzy prowadzący zajęcia.

W latach szkolnych objętych kontrolą nie było wypadków w związku z realizacją zajęć z *przygotowania wojskowego*.

(akta kontroli str. 507-510)

W planie lekcji klasy E na rok szkolny 2020/2021 ujęto przedmiot *edukacja wojskowa*, natomiast w planach na kolejne dwa lata szkolne – *przygotowanie wojskowe*. W planie lekcji klasy F na rok szkolny 2022/2023 ujęto *przygotowanie wojskowe*, a w planie na kolejny rok – *edukację wojskową*.

Wicedyrektor wyjaśniła: *W planie lekcji klasy E na rok szkolny 2020/2021 ujęto przedmiot edukacja wojskowa. Było to wynikiem pomyłki. W arkuszach ocen dotyczących roku szkolnego 2020/2021 uczniowie tej klasy mają wpisane oceny z przygotowania wojskowego. W planie lekcji klasy F na rok szkolny 2022/2023 ujęto przedmiot przygotowanie wojskowe. W planie lekcji klasy F na rok szkolny 2023/2024 ujęto przedmiot edukacja wojskowa. Było to wynikiem pomyłki. Ten błąd został poprawiony w e-dzienniku.*

(akta kontroli str. 561-566, 573)

Do swoich wyjaśnień Wicedyrektor załączyła przykładowe arkusze ocen uczniów klas E i F, a także wydruk z e-dziennika dotyczący planu lekcji klasy F na rok szkolny 2023/2024.

(akta kontroli str. 574-586)

W dzienniku elektronicznym prawidłowo odnotowywano w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 w odniesieniu do klas, o których mowa powyżej, realizację zajęć teoretycznych i praktycznych przewidzianych programem szkolenia.

(akta kontroli str. 511)

Analiza osiągnięć edukacyjnych uczniów klasy E w roku szkolnym 2022/2023 z *przygotowania wojskowego* wykazała m.in., że:

- w pierwszym okresie dziewięciu uczniów nie otrzymało sześciu ocen, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w pierwszym i drugim okresie czterech uczniów nie otrzymało sześciu ocen, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- żaden uczeń nie otrzymał w pierwszym i drugim okresie oceny ze sprawdzianu okresowego, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- czterech uczniów uzyskało ocenę roczną celującą, pięciu – bardzo dobrą, sześciu – dobrą, a czterech – dostateczną;
- frekwencja większości uczniów (11 z 19, tj. 56%) na tych zajęciach była wyższa niż 80%.

(akta kontroli str. 512-513)

Analiza osiągnięć edukacyjnych uczniów klasy F w roku szkolnym 2022/2023 z *przygotowania wojskowego* wykazała m.in., że:

- w pierwszym okresie 12 uczniów nie otrzymało sześciu ocen, a w drugim – jeden, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w pierwszym i drugim okresie 17 uczniów nie otrzymało sześciu ocen, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- żaden uczeń nie otrzymał w pierwszym i drugim okresie oceny ze sprawdzianu okresowego, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- jeden uczeń uzyskał ocenę roczną celującą, 21 – bardzo dobrą, pięciu – dobrą, a trzech – dostateczną;

- frekwencja większości uczniów (27 z 30, tj. 90%) na tych zajęciach była wyższa niż 80%.

Analiza osiągnięć edukacyjnych uczniów klasy F w pierwszym okresie roku szkolnego 2023/2024 z *przygotowania wojskowego* wykazała m.in., że:

- pięciu uczniów nie otrzymało pięciu ocen, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- dwóch uczniów uzyskało ocenę śródroczną celującą, trzech – bardzo dobrą, 17 – dobrą, sześciu – dostateczną, a jeden – dopuszczającą;
- frekwencja większości uczniów (17 z 29, tj. 59%) na tych zajęciach była wyższa niż 80%.

(akta kontroli str. 514-515)

W przypadku każdego wyjazdu uczniów OPW na zajęcia praktyczne do OSPWL zgodę na jego zorganizowanie wyrażał Dyrektor, zatwierdzając kartę wycieczki. Karty wycieczek zawierały elementy wymagane § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki¹⁹ i wzorem karty wycieczki stanowiącej załącznik do tego rozporządzenia. Do tej karty dołączano listę uczniów biorących udział w wyjeździe, zawierającą imię i nazwisko ucznia oraz telefon rodzica lub rodziców ucznia. Listę uczniów podpisywał Dyrektor, który wyznaczał na kierowników takich wyjazdów nauczycieli *przygotowania wojskowego*. W karcie określony był szczegółowy program wycieczki. Np. z programu dotyczącego wyjazdu w dniu 23 listopada 2023 r. do OSPWL wynikało, że na terenie jednostki wojskowej odbędą się m.in. następujące zajęcia: przygotowanie broni do strzelania i przyjmowanie postaw strzeleckich, dowodzenie sekcją, plutonem, przekraczanie drogi na szybko, a także metodą kropelkową.

(akta kontroli str. 522-531)

Pomocą psychologiczno-pedagogiczną objęto po pięciu uczniów oddziału E w latach szkolnych: 2020/2021 i 2022/2023 oraz w pierwszym okresie roku szkolnego 2023/2024²⁰. W roku szkolnym 2021/2022 pomocą tą objęto sześciu uczniów tego oddziału.

W roku szkolnym 2022/2023 oraz w pierwszym okresie kolejnego roku szkolnego liczba godzin doradztwa zawodowego w ww. oddziale związanych z karierą w służbach mundurowych wyniosła odpowiednio pięć i trzy²¹.

W roku szkolnym 2022/2023 siedmiu uczniów oddziału F zostało objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną, a w pierwszym okresie kolejnego roku szkolnego – sześciu²².

(akta kontroli str. 532, 560)

Przedstawiciele WCR w Sandomierzu w trakcie spotkań z uczniami OPW udzielali wsparcia w zakresie ukierunkowania zainteresowanych uczniów co do możliwych ścieżek odbycia służby wojskowej.

(akta kontroli str. 353)

2.2. W przypadku oddziału E liczba zrealizowanych zajęć z *przygotowania wojskowego* była następująca:

- 40 w roku szkolnym 2020/2021 (w tym 17 teoretycznych i 23 praktycznych);
- 94 w roku szkolnym 2021/2022 (w tym 29 teoretycznych oraz 65 praktycznych);
- 102 w roku szkolnym 2022/2023 (w tym 29 teoretycznych oraz 73 praktycznych).

¹⁹ Dz. U. poz. 1055.

²⁰ Liczba godzin pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyniosła: dziewięć w roku szkolnym 2020/2021, po 11 w roku szkolnym 2021/2022 i kolejnym oraz pięć w pierwszym okresie roku szkolnego 2023/2024.

²¹ Zajęcia z doradztwa zawodowego odbywały się w Liceum w trzeciej i czwartej klasie.

²² Liczba godzin pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyniosła: 10 w roku szkolnym 2022/2023 oraz osiem w pierwszym okresie roku szkolnego 2023/2024.

W przypadku oddziału F liczba zrealizowanych zajęć z *przygotowania wojskowego* była następująca:

- 45 w roku szkolnym 2022/2023 (w tym 15 teoretycznych i 30 praktycznych);
- 46 w pierwszym okresie roku szkolnego 2023/2024 (w tym 14 teoretycznych oraz 32 praktycznych).

Z powyższego wynikało, że w przypadku oddziału E w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023, a w przypadku oddziału F w roku szkolnym 2022/2023 liczba zrealizowanych godzin była zgodna z programem szkolenia.

(akta kontroli str. 533-534)

W przypadku oddziału E w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023, a w przypadku oddziału F w roku szkolnym 2022/2023 zostały zrealizowane treści przewidziane w programie szkolenia w zakresie zajęć teoretycznych i praktycznych.

(akta kontroli str. 535-536)

Obóz szkoleniowy dla uczniów oddziału E odbył się w czerwcu 2023 r., o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Został on zrealizowany we właściwym wymiarze, tj. 50 godzin zajęć praktycznych.

(akta kontroli str. 453-456, 537)

Zgodnie z porozumieniami zawartymi w badanym okresie przez Liceum z OSPWL, na terenie jednostki wojskowej powinny odbyć się zajęcia praktyczne uczniów OPW:

- dwa razy w roku szkolnym 2020/2021;
- trzy razy w roku szkolnym 2021/2022;
- 10 razy w roku szkolnym 2022/2023;
- cztery razy w pierwszym okresie roku szkolnego 2023/2024.

W roku szkolnym 2020/2021 zajęcia nie odbyły się z powodu epidemii COVID-19. W latach szkolnych 2021/2022-2022/2023 wszystkie zajęcia zostały zrealizowane. W pierwszym okresie roku szkolnego 2023/2024 zajęcia odbyły się trzy razy. Nie odbyły się zajęcia 7 grudnia 2023 r.

Dyrektor wyjaśnił: *Zadzwońił do mnie komendant OSPWL – Dęba (z uwagi na upływ czasu nie pamiętam kiedy ta rozmowa telefoniczna miała miejsce). Zaproponował, aby z uwagi na brak możliwości zapewnienia 7 grudnia 2023 r. instruktorów do prowadzenia zajęć praktycznych z uczniami OPW zajęcia te odbyły się wiosną 2024 r. Zaakceptowałem tę propozycję. Uzgodniliśmy również, że termin tych zajęć zostanie ustalony wiosną. Nie sporządziłem żadnej notatki z tej rozmowy, gdyż uznałem, że nie ma takiej potrzeby.*

Dwukrotnie w roku szkolnym 2021/2022, trzykrotnie w kolejnym oraz raz w pierwszym okresie roku szkolnego 2023/2024 zajęcia odbyły się w terminach innych niż zostało to określone w stosownych porozumieniach. W takich przypadkach zmiany te były uzgadniane pisemnie pomiędzy Liceum a OSPWL.

(akta kontroli str. 46-66, 538-539, 541)

Sposób realizacji programu szkolenia sprzyjał przyswajaniu wiedzy i uzyskiwaniu umiejętności obronnych oraz zapewniał zachowanie higieny procesu nauczania.

(akta kontroli str. 561-564, 566)

Dyrektor wyjaśnił: *W sytuacji, gdy uczniowie OPW mają w danym dniu zajęcia praktyczne na terenie OSPWL, wówczas zajęcia ujęte w planie zajęć są blokowane w tym dniu. Zajęcia dydaktyczne zaplanowane na ten dzień są realizowane w innych terminach. W miarę możliwości kwestia odrabiania zajęć dydaktycznych jest monitorowana. Liceum zapewnia realizację podstawy programowej kształcenia ogólnego.*

(akta kontroli str. 565)

W roku szkolnym 2023/2024 klasy IIF i IIIF, zgodnie z planami lekcji, miały zajęcia z *przygotowania wojskowego* w czwartki. W czwartki odbywały się zajęcia praktyczne z uczniami tych OPW na terenie OSPWL.

(akta kontroli str. 541, 586)

2.3. W okresie objętym kontrolą zajęcia z *przygotowania wojskowego* prowadziło czterech nauczycieli:

- jeden w roku szkolnym 2020/2021;
- dwóch w latach szkolnych 2021/2022-2022/2023;
- jeden w roku szkolnym 2023/2024.

Nauczyciel, który prowadził zajęcia z tego przedmiotu w roku szkolnym 2020/2021 był absolwentem studiów wyższych magisterskich w zakresie pedagogiki z wychowaniem obronnym – specjalność nauczycielska. Nauczyciele prowadzący zajęcia w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 ukończyli studia podyplomowe w zakresie edukacji dla bezpieczeństwa.

Jeden z nauczycieli prowadzących zajęcia w latach szkolnych 2021/2022-2022/2023 ukończył pilotażowe szkolenie z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy dla nauczycieli klas mundurowych.

Nauczyciel prowadzący zajęcia w roku szkolnym 2023/2024 posiadał aktualne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, o którym mowa w § 11 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji.

Nauczyciel prowadzący zajęcia w roku szkolnym 2020/2021 nie posiadał zaświadczenia, o którym mowa powyżej, a jeden z nauczycieli, który prowadził zajęcia w latach szkolnych 2021/2022-2022/2023 uzyskał takie zaświadczenie dopiero 3 czerwca 2023 r., czyli w końcówce roku szkolnego 2022/2023, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 542-544)

Nauczyciele prowadzący zajęcia z *przygotowania wojskowego* w latach szkolnych 2021/2022-2022/2023 ukończyli w 2018 r. zorganizowane przez Ministerstwo Obrony Narodowej szkolenia instruktorsko-metodyczne dla nauczycieli realizujących minimum programowe w ramach innowacyjnych programów przysposobienia lub edukacji dla bezpieczeństwa.

Jeden z tych nauczycieli ukończył w 2018 r. zorganizowane przez Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Uście szkolenie instruktorsko-metodyczne dla nauczycieli klas mundurowych.

W latach szkolnych objętych kontrolą nauczyciele prowadzący zajęcia z *przygotowania wojskowego* nie brali udziału w zewnętrznych/wewnętrznych szkoleniach/studiach podyplomowych dotyczących kształcenia wojskowego.

(akta kontroli str. 543-544)

Dyrektor wyjaśnił: *Nie mogę odnieść się do całego okresu objętego kontrolą. Od czasu, gdy jestem dyrektorem Liceum nauczyciele prowadzący zajęcia z przygotowania wojskowego nie zgłaszali do mnie, że są zainteresowani udziałem w takich szkoleniach czy też studiach podyplomowych. Być może miało to związek z tym, że takie szkolenia nie są organizowane na terenie województwa świętokrzyskiego.*

(akta kontroli str. 538-539)

Zajęcia praktyczne z *przygotowania wojskowego* realizowane na terenie Liceum²³ prowadzili nauczyciele uczący tego przedmiotu.

Zajęcia praktyczne z uczniami OPW na terenie OSPWL prowadzili instruktorzy-żołnierze.

(akta kontroli str. 122-124, 327-333, 522-531, 542)

2.4. W Liceum w okresie objętym kontrolą nie mierzono skuteczności kształcenia obronnego oraz nie prowadzono ewaluacji realizacji *przygotowania wojskowego*, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor żaden przepis prawa nie nakładał takiego obowiązku.

²³ Np. na boisku szkolnym lub w hali sportowej.

(akta kontroli str. 125-127, 444-445)

Liczba uczniów klas mundurowych, którzy ukończyli w roku szkolnym 2022/2023 pierwszy, drugi oraz trzeci rok kształcenia obronnego z wynikiem bardzo dobrym i uzyskali co najmniej dobre wyniki nauczania wynosiła odpowiednio: siedem, dziewięć oraz 11.

Udział uczniów ww. klas mundurowych w różnych formach rywalizacji w zakresie umiejętności sportowo-obronnych w roku szkolnym 2022/2023 prezentował się następująco:

- wszyscy uczniowie, którzy ukończyli pierwszy oraz drugi rok kształcenia obronnego uczestniczyli w minimum jednej formie współzawodnictwa;
- czterech uczniów, którzy ukończyli trzeci rok kształcenia obronnego uczestniczyło w minimum jednej formie rywalizacji.

Wszyscy uczniowie klas mundurowych, o których mowa powyżej, którzy ukończyli pierwszy, drugi oraz trzeci rok kształcenia obronnego uczestniczyli w co najmniej dwóch uroczystościach patriotycznych w roku szkolnym 2022/2023.

Liczba uczniów z zachowaniem wzorowym lub bardzo dobrym, którzy ukończyli pierwszy, drugi oraz trzeci rok kształcenia obronnego wynosiła odpowiednio: 26, 17 oraz dziewięciu.

(akta kontroli str. 545-549)

2.5. Uzyskano informacje od 86 uczniów OPW dotyczące ich dalszej drogi zawodowej.

Podjęcie służby przygotowawczej/podstawowej w ramach dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej zaplanowało 15 uczniów (17%).

Podjęcie studiów wyższych na uczelniach wojskowych lub cywilnych na kierunkach związanych z bezpieczeństwem narodowym i wewnętrznym zaplanowało 25 uczniów (29%).

(akta kontroli str. 553)

2.6. Plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2020/2021-2021/2022 Dyrektor przedstawiała Radzie Pedagogicznej Szkoły do uchwalenia, co szerzej opisano w wystąpieniu pokontrolnym NIK z 28 czerwca 2022 r. po kontroli I/22/003 *Funkcjonowanie szkolnych systemów oceniania osiągnięć edukacyjnych i zachowania uczniów w województwie świętokrzyskim*.

Plany na lata szkolne 2022/2023-2023/2024 zostały przedstawione na zebraniach Rady Pedagogicznej Liceum w terminie do dnia 15 września roku szkolnego, którego dotyczył plan, tj. zgodnie z § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego²⁴.

W planach, o których mowa powyżej, nie uwzględniono problematyki związanej z funkcjonowaniem OPW.

Wicedyrektor wyjaśniła: *W planach nadzoru skoncentrowano się na przedmiotach, które uczniowie zdają podczas egzaminu maturalnego, gdyż głównym celem Liceum jest przygotowanie ucznia do egzaminu maturalnego. W okresie objętym kontrolą przedmiot przygotowanie wojskowe nie był ujęty w opracowanych przez ministra edukacji narodowej kierunkach realizacji polityki państwa w danym roku szkolnym oraz obszarach nadzoru pedagogicznego w szkołach. Również nie podlegał szczególnemu nadzorowi pedagogicznemu Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty.*

W roku szkolnym 2020/2021 oraz 2022/2023 Dyrektor przedstawiała Radzie Pedagogicznej, nie rzadziej niż dwa razy w roku szkolnym, wyniki i wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz informacje o działalności Szkoły.

Dyrektor nie przedstawiła w roku szkolnym 2021/2022 ww. Radzie wyników i wniosków wynikających ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz informacji o działalności Szkoły, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

²⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 15.

Do czasu rozpoczęcia kontroli NIK Dyrektor nie przedstawił w roku szkolnym 2023/2024 Radzie Pedagogicznej wyników i wniosków oraz informacji, o których mowa powyżej.

Dyrektor podał m.in.: *Zostanie to przedstawione na najbliższym plenarnym zebraniu Rady w marcu 2024 r.*

(akta kontroli str. 457-458, 554-557)

W badanym okresie nie było w Liceum kontroli lub audytów dotyczących realizacji programu *Szkolenia*.

(akta kontroli str. 558)

W latach szkolnych objętych kontrolą do Liceum nie wpłynęły skargi i wnioski dotyczące kształcenia w OPW.

(akta kontroli str. 559)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nauczyciele *przygotowania wojskowego* prowadzący zajęcia w klasach, których dokumentację analizowano, nie przestrzegali zasad dotyczących oceniania uczniów ustalonych w statucie Liceum, tj.

a) w pierwszym okresie roku szkolnego 2022/2023 dziewięciu uczniów klasy E oraz 12 z klasy F, w drugim – jeden z klasy F, a w pierwszym i drugim – czterech uczniów klasy E oraz 17 z klasy F nie otrzymało sześciu ocen, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 130 pkt 20 statutu Szkoły (wersji obowiązującej w tym roku szkolnym);

b) w pierwszym okresie roku szkolnego 2023/2024 pięciu uczniów klasy F nie otrzymało pięciu ocen, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 131 pkt 22 statutu Szkoły (wersji obowiązującej w tym roku szkolnym).

(akta kontroli str. 190-193, 228, 230-233, 275, 512-515)

Nauczyciele *przygotowania wojskowego* wyjaśnili, że powyższe spowodowane było przeoczeniami.

(akta kontroli str. 516-521)

2. Nauczyciele *przygotowania wojskowego* prowadzący zajęcia w klasach, których dokumentację analizowano nie przeprowadzili w pierwszym i drugim okresie roku szkolnego 2022/2023 sprawdzianów okresowych, pomimo że obowiązek taki wynikał z PSO na rok szkolny 2022/2023.

(akta kontroli str. 281-285, 512-515)

Nauczyciele *przygotowania wojskowego* wyjaśnili, że powyższe spowodowane było przeoczeniami.

(akta kontroli str. 516-519)

Powyższe nieprawidłowości świadczą o tym, że nadzór pedagogiczny Dyrektora nie był sprawowany w pełni rzetelnie. Zgodnie bowiem z art. 68 ust. 1 pkt 2 i art. 55 ust. 2 pkt 4 Prawa oświatowego, dyrektor szkoły lub placówki sprawuje nadzór pedagogiczny, któremu podlega m.in. przestrzeganie statutu.

Odpowiadając na pytanie, dlaczego w trakcie wykonywania nadzoru nie zwrócono uwagi na opisane powyżej nieprawidłowości, Dyrektor wyjaśnił, że było to spowodowane spiętrzeniem pracy.

(akta kontroli str. 540)

3. Obóz szkoleniowy dla uczniów oddziału E odbył się w czerwcu 2023 r., tj. w klasie III, pomimo że z § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie szkolenia wynika, że obóz ten winien być zorganizowany w pierwszych trzech miesiącach roku szkolnego w klasie IV liceum ogólnokształcącego.

(akta kontroli str. 453-456, 537)

Dyrektor wyjaśnił: *W końcówce maja 2023 r. zadzwonił do mnie komendant OSPWL – Dęba (z uwagi na upływ czasu nie pamiętam kiedy ta rozmowa telefoniczna miała miejsce). Poinformował mnie, że z uwagi problemy natury logistycznej nie będzie możliwości zorganizowania obozu na terenie jednostki w roku szkolnym 2023/2024. Ustaliliśmy, że obóz ten zostanie zorganizowany w czerwcu 2023 r. Nie sporządziłem żadnej notatki z tej rozmowy, gdyż uznałem że nie ma takiej potrzeby. Do Liceum nie wpłynęło żadne pismo komendanta OSPWL dotyczące organizacji obozu. Uznałem, że ustalenia poczynione w trakcie rozmowy telefonicznej są wystarczające i wiążące.*

(akta kontroli str. 538-539)

4. Nauczyciel prowadzący zajęcia z *przygotowania wojskowego* w roku szkolnym 2020/2021 oraz jeden z nauczycieli prowadzących ten przedmiot w latach szkolnych 2021/2022-2022/2023 nie legitymowali się zaświadczeniami potwierdzającymi posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 11 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji²⁵, gdyż w programie szkolenia przewidziano blok zajęć obejmujących szkolenie medyczne (14 godzin), w tym zasady bezpiecznego udzielania pierwszej pomocy rannym i poszkodowanym.

(akta kontroli str. 543-544)

Dyrektor wyjaśnił: *Jestem Dyrektorem Liceum od 1 września 2022 r. W latach szkolnych 2020/2021-2021/2022 Dyrektorem była Pani Anna Karasińska. Nie wiem dlaczego ta Pani nie dopilnowała tej kwestii w latach szkolnych 2020/2021-2021/2022. Jeśli chodzi o rok szkolny 2022/2023, gdy byłem już dyrektorem, to tak naprawdę plan zajęć na ten rok szkolny był już ustalony i nie miałem żadnego pola manewru.*

(akta kontroli str. 538-539)

Z uwagi na fakt, iż nauczyciel prowadzący w roku szkolnym 2023/2024 zajęcia z *przygotowania wojskowego* posiadał wymagane zaświadczenie, NIK odstępuje od formułowania wniosku dotyczącego tej nieprawidłowości.

5. Dyrektor nie przedstawiła w roku szkolnym 2021/2022 Radzie Pedagogicznej Liceum wyników i wniosków wynikających ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz informacji o działalności Szkoły, pomimo że obowiązek taki wynikał z art. 69 ust. 7 ustawy Prawa oświatowego.

(akta kontroli str. 555-556)

Dyrektor wyjaśnił m.in.: (...) *Jestem Dyrektorem Liceum od 1 września 2022 r. W roku szkolnym 2021/2022 Dyrektorem była Pani Anna Karasińska. Nie wiem dlaczego ta Pani nie wywiązała się z obowiązku wynikającego z wprost z przepisów prawa.*

(akta kontroli str. 125-127)

Z uwagi na fakt, iż w kolejnym roku szkolnym Dyrektor wykonał obowiązek, o którym mowa powyżej, NIK odstępuje od formułowania wniosku w tym zakresie.

OCENA CZĄSTKOWA

W dzienniku elektronicznym prawidłowo odnotowywano w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 w odniesieniu do klas objętych analizą realizację zajęć teoretycznych i praktycznych przewidzianych programem szkolenia. Proces oceniania na zajęciach z *przygotowania wojskowego* nie zawsze był zgodny ze statutem Szkoły. Uczniowie OPW uzyskiwali wsparcie psychologiczno-pedagogiczne. Sposób realizacji programu szkolenia sprzyjał przyswajaniu wiedzy i uzyskiwaniu umiejętności obronnych oraz zapewniał zachowanie higieny procesu nauczania. Dwóch nauczycieli prowadzących zajęcia z *przygotowania wojskowego* nie legitymowało się zaświadczeniami potwierdzającymi posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

²⁵ Nauczyciel, który prowadził zajęcia w latach szkolnych 2021/2022-2022/2023 uzyskał takie zaświadczenie dopiero 3 czerwca 2023 r., czyli w końcówce roku szkolnego 2022/2023.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zapewnienie realizacji wszystkich postanowień porozumienia zawartego z WCR w Sandomierzu.
2. Podjęcie działań w celu zapewnienia prawidłowych warunków formalnych prowadzenia rekrutacji do OPW.
3. Określenie w statucie Liceum organizacji OPW, z uwzględnieniem organizacji nauczania i oceniania w tych klasach.
4. Zapewnienie właściwego zabezpieczenia wyposażenia specjalistycznego oraz podjęcie niezbędnych działań w celu wyjaśnienia i uzupełnienia ujawnionych niedoborów.
5. Zapewnienie oceniania uczniów z przygotowania wojskowego zgodnie z postanowieniami statutu Liceum.
6. Zapewnienie organizacji obozu szkoleniowego uczniów OPW w pierwszych trzech miesiącach roku szkolnego w klasie IV liceum ogólnokształcącego.

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, marca 2024 r.

Kontroler
Karol Pokora
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis